

FONTA- LEGRIA

DOS ACTES DE COMEDIA
PER POMPEU ¹⁴GREHUET

FONTALEGRIA

Pompeu Crehuet

Fontalegría

DOS ACTES DE COMEDIA

Ningú podrà representar, traduir ni reimprimir
aquesta obra, sense permís de l'autor.

Els comissionats y representants de la «Sociedad
de Autores Españoles» son els encarregats de cobrar
els drets de propietat.

Està fet el dipòsit que marca la llei.

BARTOMEU BAXARÍAS
IMPRESSOR : : P. Mercader, 10
BARCELONA : : : : 1910

PERSONATGES

ACTORS

<i>L'avi</i>	Sr. Aymerich
<i>L'avia</i>	Sra. Verdier
<i>El pare</i>	Sr. Puiggari
<i>Rosina</i>	Sra. Baró (E.)
<i>Adela</i>	» Gotarredona
<i>Remey</i>	» Santaularia
<i>Carles</i>	Sr. Capdevila
<i>El metge</i>	» Delhom
<i>El mestre</i>	» Vives
<i>L'hereu Planes</i>	» Barbosa
<i>El Canari</i>	» Petit
<i>Gervasi</i>	» Guitart
<i>Pauleta</i>	Sra. Guri
<i>Tomaset</i>	Nena Morer
<i>La noya del cafè</i>	Sra. Soto
<i>L'oncle Mateu</i>	Sr. Sirvent
<i>El jardiner</i>	» Lopera
<i>El carter</i>	» Baró
<i>Nen primer</i>	Nen Ortiz
<i>Nen segon</i>	Nena Ortiz

Director artístich: D. Adrià Gual.

Director de la Companyia: D. Enrich Guitart

Aquesta obra va representarse per primera vegada en el Teatre Català (Romea) la nit del 26 de Mars de 1910.

PRIMER ACTE

ESCENA

Tarda d' Estiu.

Som en un jardí deliciós, digne de Fontalegría.

Fontalegría, poble, remoreja a l'entorn del jardí y de la casa, edificada al fons del jardí. Fontalegría, font, també remoreja, però més recullida y humilment, en un recó, a primer terme dreta (dreta y esquerra les del actor) del jardí consabut. Ombrejant la font, decorant el devanter de la casa, el jardiner, ajudantse dels arbres que ja de temps creixien per aquells indrets, ha fet prodigis d'espessor y ha demostrat instints decoratius gens despreciables. Un imagina, donchs, jardí endins, cap a la dreta, sinó les maravelles que l'avi canta durant la obra, al menys els detalls més precisos perque una de les noyes barcelonines pugui dir,—com diu ab manifestada exageració,—«Sembla un bosch aquest jardí! Me fa basardal!»

Però per gran que'l jardí fos, tindria fi y hauriem de tancar-lo. Y això es lo que farem, justament, colcant, a mà esquerra del actor, una gran reixa practicable a través de la qual s'hi endavina el carrer més típic del poble. Els personatges que, venint del carrer entren al jardí o que, sortint del jardí emboquen el carrer, deuen ferho sempre ab premeditació y prudencia a fi y efecte de no compromèter may la previsió de l'autor d'aquesta comedia. Perque s'escau que certes entrades y sortides foren inversemblants si no hi hagués la precaució de ferles, carrer ensà o carrer enllà, segons reclama, en cada cas concret, la naturalitat del joch escènich. Un cop llegida l'obra, s'acabarà de comprendre la conveniencia d'aquesta observació que dirigim, especialment, als directors de escena.

No cal insistir en que poden distribuirse pel jardí

uns quants banchs, balancins y altres objectes, sempre que, ajudant al fàcil moviment de les figures, siguin propis del lloch y de les circumstancies...

(A l'aixecarse el teló, el Nen primer, està enfilat a la reixa parlant ab el Nen segón que es al carrer. L'Avi, de la casa estant, els contempla y els escolta complagut):

NEN PRIMER

Allà veig la pilota...

NEN SEGÓN

No saltis, que hi ha gent! Diumenge a la tarda varen arribar els senyors.

NEN PRIMER *(havent saltat ja dintre el jardí)*

Qui t'ho ha dit?

NEN SEGÓN

Vaig vèurels jo mateix. Venen de Barcelona y son més ríchs!...

L'AVI *(sobtantlos)*

Ja us he atrapat!

NEN PRIMER

Ayl... Jo no ho volia fer...

L'AVI

No us espanteu, criatures, que no us faré cap mall! Com te dius?

NEN PRIMER

Jo? Falet, per servirlo.

NEN SEGÓN

Y un servidor Ramón, si es servit.

L'AVI

Entra, Ramón.

NEN SEGÓN

Es tancat!

L'AVI

Es obert! Empeny més fort.

NEN SEGÓN

No s'obre...

L'AVI

A veure... Tens tota la rahó, fill meu!...
(y afegeix apart) Aquest Jaume, aquest Jaume,
 que sempre serà'l mateix!

NEN PRIMER

Allà veig la pilota...

NEN SEGÓN

Som de cân Piu, nosaltres.

L'AVI

Ja ho tinch! En Piuet, que li dèyem! Fa de
 espardanyer el vostre pare, veritat?

NEN PRIMER

No senyor. Es ferrer, per servirlo.

L'AVI

No pas per ara, fill...

(Butxaqueja y dona cèntims als nens)

Vaja... teniu... Perque sigueu bons minyons
 y aprengeu de trucar abans d'entrar a les
 cases!

NEN SEGÓN

No ho digui pas al senyor mestre... sent?

L'AVI

Y què'n treuria de dirli?

NEN PRIMER

Allà veig la pilota...

L'AVI

Què s'empatolla aquell de la pilota?

NEN SEGÓN

Com que hi jugàvem... sab?

L'AVI

Y us ha caigut al jardí...

NEN PRIMER

Allà la veig...

L'AVI

Donchs cull-la, home! Sempre sereu prudents a Fontalegríal!

NEN SEGÓN *(anant a trobar al company que ja ha cullit la pilota)*

Noy! M'ha donat centims!

NEN PRIMER

Comprarem més pilotes!

NEN SEGÓN

Y vindrem a penjarles!

(Desapareixen els nens)

RAFEL

Santa Ignoscencial... Igual que en el meu temps! Quan jo ho dich que aquest es un model de pobles!

(Va a la font, omple un got d'aigua y beu)

Ah, quina aigua! En lloch més del mon se'n troba!...

(Venint del jardí, entra el Jardiner, regant les plantes tot rondinaire)

EL JARDINER

Tot el dia lo mateix... Sinó fos pel sinó...

L'AVI

Ja rondinem, Jaume? Sembla mentida que sigueu fill de Fontalegríal

EL JARDINER

No! Per aquesta no hi passo!... Vosté tot ho arregla aixís! Per vosté no hi ha com Fontalegría y la vida que s'hi porta! Vida de condemnats, mal llamp!

L'AVI

Alabat siga Den! Però, veyam: de què us queixeu?

EL JARDINER

No! Si'm queixo per vici!... Ni un moment de repòs, ni una estona per mi, si vuy guanyarme el nostre pà de cada dia!... Sempre suant o regalimant d'aigua... com ara mateix, veu? que ja ni'm queda el consol de saber qui 'm mulla: si la suor del front o l'aigua de la regadora!

L'AVI

Vos ne teniu la culpa! Ja vaig dirvos que aquest tròs de jardí volía cuidàrmel jo! Vinga la regadora!

EL JARDINER (*després de una pausa, contemplant com l'avi rega*)

En bona fe que càl veureho per creureho! Un senyor com vosté, que diuen que es tant rich y...

L'AVI

Un estranya que hagi volgut, a les meves velleses, tornar a Fontalegría?

EL JARDINER (*anant a tancar la reixa, sense que l'avi se n'adongui*)

Molt m'estranya!

L'AVI

Y per què? No'n soch fill, per ventura?

EL JARDINER

Oh! Però per fershi una casa com aquesta,

que sembla un palau, bé podia haver trobat,
anant pel mon, pobles més bonichs que el
nostre!...

L'AVI

No pas per els meus ulls!

EL JARDINER

Si es tant petit!

L'AVI

Però es tant clar!

EL JARDINER

Si son quatre casetes!

L'AVI

Però ben avingudes!

EL JARDINER

Si hi viu tant poca gent!

L'AVI

Però hi ha bones persones!

EL JARDINER

Be, sí... Ilusions que vostè's fa! Que Deu les
hi mantingui!

*(La noya del café, ab un canti a la má,
apareix al reixat de entrada. L'empeny
suaument, y com que el jardiner l'ha
tancat, no cedeix pas. Aleshores ella
diu:)*

LA NOYA DEL CAFÉ

Ave-María!

EL JARDINER *(acudinthe ferreny)*

Se'ns ha secat la font! No n'hi ha més
d'aigüal

LA NOYA DEL CAFÉ

Prou pena'n tinch y encara m'atorrolla

aquest homenet! Que haig de fer, pobra de mí, si sempre me'n demanen! Ne beuen tanta d'aigua els parroquians!

EL JARDINER

Y no'n teniu al café?

LA NOYA DEL CAFÉ

No pas d'aquesta!

EL JARDINER

Si totes son iguals!

L'AVI

Y què han de ser, sant cristià! Y què han de ser!

LA NOYA DEL CAFÉ

Aquesta diuen que obra la gana...

L'AVI

Y fà salut! Y qui té salut, té alegria! Per xò'n diuen Fontalegría de aquesta font!

EL JARDINER

Y d'aquest poble!

L'AVI

Encara que us ne rigueu! La font de casa ha donat nom al poble!

EL JARDINER

L'ha batejat, com si diguéssim!

L'AVI

Això mateix!

EL JARDINER

Ja es un bon ofici, ja, per una font!

L'AVI

Me'n feu ben poca de gracia! Entra, noya.

LA NOYÀ DEL CAFÉ

Es tancat...

L'AVI

Es obert... Empeny més fort.

LA NOYÀ DEL CAFÉ

No s'obre...

L'AVI

A veure... (*Y afegeix, després de probarho*):
Però qui us fa contradir les meves ordres, Jau-
me? No sabeu que la vuy sempre oberta aques-
ta porta?

LA NOYÀ DEL CAFÉ (*entrant, aixís que l'avi ha
obert*)

Desseguida estich llesta!

L'AVI

Oh, no portis pressa no! May me destorba
la bona companyia!

LA NOYÀ DEL CAFÉ

Gracies...

L'AVI

De manera que tu serveixes al café d'aquí al
davant?

LA NOYÀ DEL CAFÉ

Si senyor... Ajudo a l'oncle, que ja es massa
vell, pobret!

EL JARDINER (*ab intent de molestarla*)

Y tu, pobreta, ets massa jova encara per es-
tarte en un café!

LA NOYÀ DEL CAFÉ

Què voleu dir?

L'AVI

No'n fassis càs d'aquest lloparrol Amenassa,
però no mossega!

EL JARDINER

Justa! Y aquest es el meu mal!

L'AVI

Ets filla de Fontalegría, veritat?

LA NOYA DEL CAFÉ

Sí senyor.

L'AVI

Ja se't coneix.

LA NOYA DEL CAFÉ

Y ara! En què?

L'AVI

En lo fresca y bonica que ets!

LA NOYA DEL CAFÉ

Vostè se'n burla!...

L'AVI

En lo modesta y simpàtica!

LA NOYA DEL CAFÉ (*que, havent omplert el canti, està a punt de desaparèixer*):

Estigui bó!... Moltes gracies!

L'AVI

Y en lo ben educada... (*Ella esclata a riure*).
...Y en aquesta alegría que escampes per tot arreu.

EL JARDINER (*quan la noya ja es fòra*)

Y en el vol de pardalets que t'han fet niu al cap!

L'AVI

Sort que no us ha sentit!

EL JARDINER

D'això'm planyo!

L'AVI

Vetaquí que jo faig tots els possibles per

atrèurem la gent, y vos may esteu tant satisfet
com podent espantàrmelal

EL JARDINER

La por guarda la vinya!

L'AVI

Es que ni això es una vinya ni la por ha de
guardarnos. Lo que jo vuy, lo que m'esfor-
so en merèixer, es la confiança dels vehins...
Jo voldria, m'enteneu? que aquesta fos com
la casa pairal del poble; un lloch d'esbarjo y
benestar per tothom y que la gent hi entrés y'n
sortís com... com us dirè jo? Talment com els
aucells entren y surten y fugen y tornen de
l'espessor d'aquets arbres...

EL JARDINER

Ja ho veig difícil, ja!

L'AVI

Ab el vostre procediment, sí: fora impossi-
ble. Sentiu com canten els aucells? Veyeu com
volen, amunt y avall dels caminals? Donchs
si'ls haguéssim comensat a rebre a pedrades,
no'n trobaríem un, ni per remey, en tot el
jardí...

EL JARDINER

Y ben fet que farien pobres bestioles!

L'AVI

Donchs la gent ve a ser igual.

EL JARDINER

Uyl No n'hi ha poca de diferencial

L'AVI

Vuy dir que.,.

EL JARDINER

No! Per aquesta comparació sí que no hi
passol

L'AVI (*ja enfadantse*)

Vos mateix. Però us adverteixo que si us hagués de treure de casa per desobediència a les meves ordres, ho faria sense contemplacions y sense cap remordiment de consciència.

EL JARDINER (*conciliador*)

Don Rafel...

L'AVI

Prou! Ara ja esteu avisat! No teniu res a fer?

EL JARDINER

No... y que ja me n'aborreixo...

L'AVI

Donchs apa: aneu a avisar el metge...

EL JARDINER

Està malalta la senyora?

L'AVI

No... Es dir, sí...

EL JARDINER

Y donchs què té?

L'AVI

Als seus anys... Veureu... May hi es de massa...

EL JARDINER (*probant de tancar la reixa*)

Ja m'havia espantat!

L'AVI (*ab un gran crit*):

Jaumel

JAUME

Què mana?. Ah, sí...

(*Y l'obra de una revolada abans de desaparèixer. Ve l'avia de dintre la casa, mentres l'avi segueix regant*)

L'AVIA

Encara vas aixís? Tant prim de roba? Te costiparàs, Rafel! Tu no'm vols creure, però't costiparàs!

L'AVI

No n'hi ha de costipats a Fontalegría! Sempre hi fa Primavera!

L'AVIA

Oh, y que, per acabarho de adobar, desde que som aquí te passes tot el dia regant!

L'AVI

Vols feina més divertida y sanitosa que cuidar les plantes? Pobretes! Elles son agraides y't paguen l'esfors perfumante y alegrant la vista!

L'AVIA

Oh, com refiles!

L'AVI

Es cosa fàcil aquí.

L'AVIA

Estàs alegre?

L'AVI

Som a Fontalegría!

L'AVIA

Donchs jo no acabo de trobarla enlloch aquesta font que prediques.

L'AVI

Perquè anyores la ciutat, com a bona Barcelona qu'ets...

L'AVIA

Oh! Barcelona ray! Si no fos...

L'AVI

Ara t'entenç... Parles del nostre fill...

L'AVIA

Y dels nostres nets.

L'AVI

Y, sobretot, de la neta mes gran; de la Rosina, que es la nineta dels teus ulls... Ho endavino? *(Pausa)*

L'AVIA

No hem pas fet bé deixant de viure a Barcelona; creume, Rafel... A la nostra edat...

L'AVI

Enlloch del mon estarem millor que aquí! A veure, digues: què hi fèyem també a Barcelona, un cop deixat el negoci en mans del nostre fill? Jo, t'ho confesso: no sabia pas que fer y no'm quedava altre recurs, si'm volía distreure, que anar a esbargirme l'aborriment amunt y avall de la Rambla com un còmich tronat... Ni una bona amistat enlloch, ni una coneixensa desinteressada! Allò era horrible .. Mentre que aquí...

L'AVIA

No't fassis ilusions! Creume!

L'AVI

Ah, quant el comensis a conèixer aquest poble! Ah, quan comensis a franquejarte y a fer-te amiga ab la bona gent d'aquí!

L'AVIA

Si may veig ningú enlloch!

L'AVI

Ja'ls anaràs veyent!

L'AVIA

Si semblen més esquerps!...

L'AVI

Però son molt amables!... Ja aniràn venint,
no t'impacientis!

(El Mestre passa pel carrer)

Calla! El senyor mestre! Ditxosos ulls!

MESTRE

Ja'm dispensaràn... porto molta pressa y...

L'AVI

Entri! Seurà una estona aquí a la fresca, so-
ta els arbres... S' hi està divinament...

MESTRE

Prou que m'ho pensol Però...

L'AVIA *(Apart al seu marit)*

No insisteixis més, home!

L'AVI

Què'n sabs tu d'aquestes coses? Déixam fer!
(Surt al carrer, emprèn al mestre y el porta.)

No! No s'escapa pas sense donarnos compli-
ment!

MESTRE *(resignat, deixantse convèncer)*

En fi... Si tant s'hi empenyen... Vostès son
molt amables! Massa amables!

(Treyentse'l barret desde que ha entrat)

L'AVI

Cobreixis!

MESTRE

Es comoditat...

L'AVI *(prenentli el barret)*

Dongui... Fàssim l'obsequi...

MESTRE

No's molesti...

L'AVI (*ara li pren el bastó*)

Ah! El bastó! Y què me'n diu d'aquesta ombra?

MESTRE

Deliciosa.

(*Y veient que l'avi, ab barret y bastó a la mà, va a desaparèixer cap a la casa, demana timidament:*)

Però ahont ho porta tot això?

L'AVI

Ja torno...

MESTRE (*desolat, aturdit, compromès*)

Però si me'n vaig desseguida... Però don Rafel...

L'AVI (*apareixent de nou, ab grans alegrois*)

Ay carat de senyor mestre! Bé! Molt bé! Com me n'alegro de que'ns hagi vingut a fer una visita!

MESTRE

Si... Veurà...

(*Després d'una pausa, alsantse de nou.*)

Donchs ab permís de vostès...

L'AVI

Una mica d'aigua, veritat? Es esplèndida l'aigua d'aquesta font! Vols fer el favor, Marguerida?

L'AVIA

(*Va a la font, ompla el vas y oportunament el presenta al mestre.*)

Ab molt gust...

L'AVI

La meva senyora, tal com la veu, s'ha empenyat en no tastarla.., Jo sempre li predico: fins que'n beguis, no sabràs lo qu'es estar contenta...

(Pausa. El mestre beu. Y sense esperar que acabi, don Rafel el colpeja tot dient.)

Ay carat de senyor Mestre! Y què? Son gaire aixerits els nens de Fontalegría?

MESTRE

Si fa o no fa, com els de per tot arreu...

L'AVI

Donchs cregui que en el meu temps eren uns estornells... Anem a dir, per xò, que aleshores no s'ensenyava pintura, ni música, ni...

MESTRE

Tampoch se n'ensenyava avuy... Es dir, en poblets com aquest... Y es una llàstima, veuen? Perquè això si que ho faria de gust! Sobre tot la música qu'es per mi...

L'AVI (ab grans extrems y molt d'entussiasme)

Ja'l tenim el pianista, Marguerida! Y tu que 'm vas moure un escàndol perque vaig comprar el piano!

L'AVIA (com excusantse davant del mestre:)

Com que cap de nosaltres sab de tocar...

L'AVI

Ja vaig profetisarho jo que a Fontalegría trobaríem de tot! Fins pianista! Y aquí'n tens un qu'es tota una eminential!

MESTRE

Vostè'm contón, don Rafel!

L'AVI

Espero que'ns farà sentir alguna cosa del seu repertori...

MESTRE

Tinch tant poca memoria! Ab prou feines si recordo un vals y...

L'AVI

Donchs vinga el vals!

MESTRE

Però si jo...

L'AVI

No! No s'escapa! De cap de les maneres!

MESTRE

Oh! Prou que ho veig que no m'escapo!

L'AVI

Entri! Vostè mateix! Mani y disposi! Jo, ab el seu permís, l'escoltarè desde aquí estant, que ab aquesta dolcesa de tarda que fa, la musica de vostè deu ser cosa exquisida...

(El mestre, seguit de l'avia, entra a la casa. Don Rafel, s'asseu en un balan-ci, disposantse a escoltar. Desseguida arriben les primeres notes calmes, es-llanguides, de un «vals boston» ben co-negut, y tocat ab forsa ensopiment.)

Ah! Quina delicia!...

(Pausa. Entra el jardiner, venint del ca-rrer y, dirigintse a Don Rafel, crida:)

EL JARDINER

M' ha dit el senyor metge que...

L'AVI *(imposantli silenci)*

Psit!...

EL JARDINER

Ay-ay!... Vè d'allà dintre aixó?

(y's disposa, una vegada més, a tancar la reixa)

L'AVI

Què forsegeu, ara?

EL JARDINER

Es que no puch tancar...

L'AVI

Altra vegada?

*(El jardiner, sense replicar, desapareix
jardí endintre. Ve la Marguerida de
la casa, casi de puntetes:)*

L'AVIA

Toca divinament, veritat?

L'AVI *(ab foch, ab incoerencia)*

M'encanta de sentirlo! Oh, y que haventnos
descobert el piano, ara'l tindrem aquí cada día!
Aquets músichs son aixís!...

L'AVIA *(ab certa desconfiansa)*

Vols dir?

L'AVI

Ja veuràs, Marguerida, com es capàs d'es-
tarse, dali que dali, fins a l'hora de sopar! Oh,
y haurem de convidarlo! No hi haurà més re-
mey! Justament avuy que ja'n tenim d'altres
de convidats!

L'AVIA

Si, en Gervasi. Aquell teu amich de la in-
fancia que ja fa tres dias que l'esperem y en-
cara no s'ha deixat veure...

L'AVI

Però avuy vindrà! No'n duptis! Son aixís
a Fontalegría! Comunicatius! Simpàtichs! Ja
veuràs com, d'aquí poch diès, en aquesta casa
no s'hi podrà caminar de empentes!

*(S'interromp el pianista, y l'avi esclata
en un llarch aplaudiment. La Mar-
guerida l'atura dientli:)*

L'AVIA

No! Encara no ha acabat!

L'AVI

Tant se vall! May diuen que no, els artistes!
(L'hereu Planes passa pel carrer)

L'HEREU PLANES (*que s'atura un moment a escoltar la música*)

Estiguin bons...

(*L'avi, aixís que l'ha vist, se disposa a ferlo entrar dient a la Marguerida:*)

L'AVI

Mira que tal! Ja'n tenim un altre! Veus lo que't deya? No'ns entendrem d'empentes!

L'AVIA

Però si passa de llarch!

L'AVI

Son tant prudents!... Es que no gosa... Ep! Jove! Endavant.

L'HEREU PLANES

No... dispensi... Es que escoltava...

L'AVI

D'aquí estant se sent millor.

L'HEREU PLANES

Però...

L'AVI (*se li acosta, el pren per una mà y el farà entrar, imposantli silenci*)

Quietut! Es alló que se'n diu tot un artista!
Psit!... Quina execució!... Quina delicadesa!
Quin... Quin...

(*S'ha interromput el vals y el mestre apareix, ab el barret posat y el bastó a la mà*)

MESTRE

Quin aborriment tocar un vals y no sentir riure ni veure ballar a l'entorn! Es una cosa irresistible!

L'HEREU PLANES

No't sabia aquesta habilitat!

MESTRE

Cada h u té la seva, en aquest mon! No tots hem de gastar paleta per tot d al...

L'AVIA

Ah! De manera que pinta, aquest jove?

MESTRE (*fent las presentacions*)

Jo li diré. Es rich de professió y aficionat a la pintura... No'l coneixen? L'hereu Planes, propietari de mitg poble y de casi totes les montanyes que's veuen d'aqui estant... y també de moltes que no's veuen.

L'AVI

Jo ja tenía el gust...

L'HEREU PLANES

Servidor de vost es...

MESTRE

Ell, quan acaba la feina...

L'HEREU PLANES

Oh! No l'acabo may.

MESTRE

Perque may la comenses...

L'HEREU PLANES

Est s de bromal

MESTRE

Més n'estaria si pod es fer com tu! Donchs, quan acaba la feina, aixís com n'hi ha d'altres que prenen la escopeta y surten a cassar conills, ell agafa la paleta, els pincells y tres o quatre teles y se'n va cap a cassar paissatges!

L'AVI (*rient molt l'acudit*)

Molt graciós!

L'AVIA

Molt ben trobat!

MESTRE

Y ara, senyors, que ja'ls fet una mica de música y un xich de gracia, suposo que bé'm donaràn permís per retirarmel!

L'HEREU PLANES

Sí, anem Lluís! Jo t'acompanyo!

L'AVI (*ab gran vívesa y energia*)

No! Vosté's queda! No se'n consenten a casa nostra de visites tant curtes!

L'HEREU PLANES (*intentant replicar*)

Es que jo...

MESTRE (*apart a l'heréu*)

Si'm vols creure, no repliquis! Fora en vàl

L'HEREU PLANES

Però si jo...

MESTRE

Ho sé per experiència. No m'agafaràn may més!—Estiguin bons!

(*Y surt, determinat, cap al carrer*)

L'AVI (*que corre a despedir-lo, li va dient, fins a pèrdrel de vista*)

Conservarse!—Y d'aquí endavant, no sigui tant car de veure, sent?... Recorts a la familiar! Si senyor... Moltes gracies...

(*Mentrestant l'avia, que haurà conversat un moment ab l'hereu Planes, entra a la casa. Torna l'avi y diu, apart, referintse al Mestre*)

Es un gran home, vaja!

(*L'hereu Planes, un cop l'ha deixat sol donya Marguerida, s'ha entretingut divagant pel jardí y ara contempla, abstret, la posta de sol que s'inicia. Aixís el sobta don Rafel quan li diu, frengantse les mans, tot sollicit y complagut*)

L'AVI

Bé! Molt bè!

L'HEREU PLANES (*sobtantse*)

Ah! Si senyor... Molt bé!

L'AVI

Dispensi... Però pot saberse què mirava ab tanta devoció?

L'HEREU PLANES

Res... Aquest cel tant blau... Aquesta llum que mimva... armonisantse ab la quietut del poble en l'hora baixa, no troba Don Rafel que tenen un no sé què de... de...

L'AVI (*no sabent ben bé de què và*)

Ja ho crech que'l tenen! Ja ho crech! No faltaria més!

L'HEREU PLANES

Si fos possible trasplantarne a la tela...

L'AVI

Ah! Calli! Vosté es pintor!

L'HEREU PLANES

Si n'estàvem parlant ara meteix!

L'AVI

Just! Cada hu té la seva en aquest mon, com ha dit molt bé el senyor Mestre!

L'HEREU PLANES (*que sortint de l'abstracció d'abans, intenta despedirse*)

Donchs ab el seu permís...

L'AVI (*per deturar-lo, s'encanta ell també ab la posta de sol*)

Home, a propòsit! Sab que vostè té tota la rahó? Sab que realment es esplèndit aquest cap al tart?

L'HEREU PLANES (*que ja no està per més divagacions*)

Si... Y aviat se farà fosch y per arribar a casa me falta ben bé mitja hora de camí...

L'AVI (*engrescantse per graus en la contemplació del quadro imaginari*)

Miri per entre aquets arbres! Miri que fa bonich! Apa, home! Una noteta de color! Vinga! Pot resultarli exquisida!

L'HEREU PLANES (*protestant cada cop ab més forsa fins casi descompondres*):

Ah, nol Impossible!

L'AVI

Contempli quina suavitat de tons! Escolti quina dolça remor d'aigua!

L'HEREU PLANES

Oh! La remor de l'aigua no hi surt may als quadros!

L'AVI

Aquesta posta de sol es una joyal Aquest jardí...

L'HEREU PLANES

A mí dònguim paissatges ferèstechs, roques fermes y sapades, núvols inflats y encesos, espectacles imposants!... Però jardins...

L'AVI

El nostre es hermosíssim! El vol veure?—Si home, sí! Vinguil (*Prenentlo per un bras y casi obligantlo*).

L'HEREU PLANES (*com si'l cremessin*):

Nol Jo no'n pinto de jardins! Per quí m'ha prè, vostè?—Roques, montanyes, nuvolades, abims, demanil... Però jardins? May de la vida!—Nol No m'aturi! Estigui bò! Es inútil! No'n pinto de jardins!

L'AVI (*li va dient mentrestant*)

Però escolti, sant cristià!... Però no s'enfadi home de Deu!... Però...

(*Y aixís desapareix un instant, carrer enllà, darrera l'hereu Planes. Ha sortit Donya Marguerida de la casa, duent una carta a la mà. Desseguida torna l'Avi y li diu casi ab ira:*)

L'AVI

Tu'n tens la culpa!

L'AVIA

Gracies!

L'AVI

Aquesta es manera de rebre les visites?

L'AVIA

No hi entench rès en questions d'art!

L'AVI

Donchs quan se'n parli, escoltes, calles... y prens paciència. Es la teva obligació! Y si ho haguessis fet aixís, encara'l tindriem aquí a n'aquell jove!

L'AVIA

Ay Rafel que tu oblides una cosa!

L'AVI

Y què es lo que jo oblidat?

L'AVIA

Una veritat amarga, però ben certa: que de pobres y de vells tothom ne fuig...

L'AVI

Bé, si; manies teves... No curaràs pas may.

L'AVIA

Ademés, que'm faltava acabar d'escriure aquesta carta y...

L'AVI

Altra vegada cartes y cartetes?

L'AVIA

Si les anyoro tant, pobres filles meves!

L'AVI

Es que ja'ls hi hem dit massa y en tots els termes que vinguessin!

L'AVIA

Quí les acompanyaria?

L'AVI

El nostre fill...

L'AVIA

Veus? Si tu li escriguessis potser...

L'AVI

Y si no pot acompanyarles ell, que ho fassi en Carles! Per alguna cosa han de servir els germans!

L'AVIA

No! Que no vingui pas en Carles! Ab el seu gènit, s'hi moriria en aquest poble!

L'AVI

Oh, es que també's morirà a Barcelona si no s'esmena depressa!

L'AVIA

Deu nos en quart! Ay calla!

*(Venint del carrer, entren, en Gervasi, la Pauleta y en Tomaset).*GERVASI *(abrassant a l'avi desafortadament)*

Falet! Mira en Falet! Aquí'm tens ab tota la colla!

L'AVI *(corresponentli ab molt afecte)*

Gervasi! És en Gervasi, Marguerida! L'únich amich d'abans que he trobat al poble!

GERVASI

Ah, bona pessa! Com se coneix que has fet els teus!

L'AVI

Bé, bé, no diguis! Que segons tinch entés...

GERVASI

Tot me surt malament, noy! En això si que no'ns assemblem gotal! Mira: ara mateix, sense anar més lluny, he sofert una ensopegada que... (*Prenent un tò confidencial*).

L'AVI (*no donant cap importància a la sortida*)

Me vols creure? No'n parlem de coses tristes! Abans de sopar, es dolent encaparrarse... Ah! Y t'adverteixo que no hem fet pas res de extraordinari per sopar!

PAULETA (*intervenint*)

Això ray! Ja tenim forsa gana!

L'AVIA

Hauràn de pendre la bona voluntat...

GERVASI

Però ahont som aquí? No hi ha prou franquesa encara? Fem comedia de franch tots ple-gats?

PAULETA

Y es clar!

L'AVI (*a Pauleta*)

Cregui senyora que...

GERVASI

Tira al dret, home, tira al dret! Tràctala de tu y de tu! Dèixat d'histories y de fineses ab ella! No veus qu'es la meva dòna?

(*Y encantantse ab la casa, el jardí y tot lo que's presenta, exclama*)

Oh! Quina preciositat!...

L'AVI (*contentíssim de l'elogi*)

Vols dir?

GERVASI

Es un prodigil...

L'AVI

Y encara no has vist res!... Quan t'ensenyi...

(*Prenentlo pel bras, el porta jardí endintre*)

GERVASI (*altra vegada confidencial*)

Donchs, si noy, si! La vida ha estat per mi
forsa penosa...

L'AVI

Bé, ja'n parlarem d'això! Fíxat ara en que...

GERVASI

Sort que quan Deu tanca una porta n'obra
un'altra, sino...

(*Y desapareixen jardí endins. L'avia y la
Pauleta, que havien, ab tot aixó, co-
mersat un diàlech apart, ara'l seguei-
xen en veu alta*)

PAULETA

Penso igual que vostè, senyora! No hi ha
rès tant molestòs com la murmuració.

L'AVIA

Y els pobles, segons he sentit dir, n'estàn
forsa perjudicats d'aquesta plaga. El meu ma-
rit, per xò, diu que Fontalegría se surt de la
regla general...

PAULETA

Se'n sortiria si tothom fes com una servido-
ra! A casa, a casa! Cuidarse de la familia, de
la salut y prou; que ja hi ha feina! Tancar por-
tes y finestres ab pany y forrellat y encara
tapar ben bé totes les esclètxes. Y si'l veñi s'o-

blida de fer lo mateix, t'acluques d'ulls, tombes la cara, y vas ab cotó fluix a les orelles per tot día...

(En Tomaset, mentrestant, s'ha entretingut tirant pedres, y ara diu, tot tirant-ne una altra)

TOMASET

Son bons! Noy si son bons!

L'AVIA

A quí tires pedres, nen?

PAULETA

Ah, tira pedres? Donchs ja hi som!

L'AVIA

No l'entench...

PAULETA

Deuen haverhi aucells, veritat?

L'AVIA

Tot el jardí n'es plè! Fan niu en tots els arbres.

PAULETA

Donchs el meu fill, quan veu aucells, se torna boig y no para fins a matarne una dotzena!

L'AVIA *(molt alarmada)*

No! Això si que no! En Rafel se disgustaria molt. Juga ab lo que vulgues, nen; però, sobretot, no tiris pedres!

PAULETA

Tomaset! Sents què diu la senyora?

TOMASET

Son de Nostre Senyor, els aucells!

L'AVIA

Però hi fan bonich pels arbres!

TOMASET

Jo'ls vuy a la cassola!

PAULETA

Es graciós! Molt graciós! Es igual que son pare!—Donchs, com li deya senyora Marguerida, vostè y jo'ns avindrem molt. Veig que tenim el meteix natural retret y casolà. No fem com l'arcaldesa,—la coneix?—aquella oca farcida que's passa els dies de casa en casa bescantant a tothom y...

(En Tomaset ja ha desaparegut, jardí endintre, tot tirant pedres de nou.)

L'AVIA *(molestada pel tom que va prenent la conversació)*

Dispènsim. . No li sembla que podríam visitar el jardí ara qu'encara s'hi veu?

PAULETA

Sab què deya de vostès, la gran poca vergonya? Sab què feya còrrer pel poble mentres s'estava edificant, aquesta casa?

L'AVIA

No!... Ni m'interessa saberho!

PAULETA

Donchs esgarrifis! Deya que hi vindrien a fer moneda falsa aquí!

L'AVIA

Reina santíssima!

PAULETA

Oh, y lo pitjor es que la gent s'ho creyal
(Ara tornen del seu passeig pel jardí en Gervasi y D. Rafel.)

GERVASI *(esvalotat, seguit de l'avi que procura calmarlo)*

Anem Pauleta, anem! No hi havíem d'haver posat may els peus en aquesta casa!

L'AVI (*desolat, conciliador*)

Gervasi!... Considera, amich meu, que...

GERVASI

Ja no te'n soch d'amich! Ni ganes!

L'AVIA

Però què passa?

L'AVI

M'ha demanat que li deixés quinze mil pessetes y...

GERVASI

Per tornarteles desseguida!

L'AVI

Però si no's tracta d'això! La Marguerida ho sab! Es que no'n tenim cap de diner a casa.

GERVASI

Cap de bó, deus voler dir!

L'AVI

Com s'entén?

PAULETA

Gervasi! Això son murmuracions!

GERVASI

Egoista! Estrafalari!

TOMASET (*venint del jardí, tot esperat y tremolós, ab un parell o tres de aucells que ha mort a la mà*):

Quina por! Jo tinch por!

L'AVI (*adonantse de la malifeta de'n Tomaset*):

No més faltava aquesta! D'ahont ho has tret això? Eh? Digues! D'ahont ho has tret?

TOMASET

Ay, ay!

GERVASI

Aixís! A torròllet encara!

TOMASET

Jo he mort un home! Ay, que m'agafaràn!
Amàgam pare!

L'AVI

Pobres bestioles! Pobres aucells del meu
jardí!

EL JARDINER (*venint del jardí, ab un gran trench
al front que sagna*):

Aixís m'agrada! Que's planyi a les besties y's
deixin desangrar les persones!

MARGUERIDA

Pobre home! Aquí! Depressal!

(*Indicantli que vagi a la font, ahont ella'l
cura de primera intenció*).

L'AVI (*a Tomaset*)

Déixels estar els aucells!

TOMASET

Son meus!

GERVASI

No n'has de voler rès d'aquesta gent! Fes
com ton pare!

L'AVI

Ha fet mal! No'l defensis!

GERVASI

No n'admeto de llissons! Ja'ls sé criar els
fills!

L'AVI

Vés al dimoni!

GERVASI

Fieuvos dels amichs! S'ha fet una barraca,
y ja's creu quí sab què!

L'AVI (*fora de sí de disgustat*):

Una barraca, dius? Que això es una barraca?

GERVASI

Y ab prou feines!

L'AVI

Si ets boig que't tanquin!

GERVASI

Te n'has de recordar!—Anem!

(A Pauleta y Tomaset que'l segueixen).

L'AVI *(Quan ja casi els ha perdut de vista):*

Bon vent y barca nova!

EL JARDINER

Y anem obrint les portes!

(L'Avi, resta passejant nerviosament. La Marguerida'l contempla ab certa indulgent pietat .. En Jaume acaba d'arreglarse el mocador que Marguerida li haurà posat al cap. Pausa).

L'AVIA *(per dir alguna cosa y procurant desviar l'atenció del seu marit de l'anterior epissodi desagradable):*

Ja casi es fosch...

L'AVI *(com si l'haguessin punxat, seguint el seu passeig):*

Si! D'això parlàvam!

L'AVIA

També ho haig de pagar jo aquesta vegada?
Tampoch m'he portat bé?

L'AVI

Mireu que posàrsem fet una furia total per...
N'hi ha per desesperarse!

L'AVIA

T'ho prens massa a la valenta, creumel!

L'AVI (*ben marcat, parant de passejarse en sech y ab cambi de tò*):

Vols dir?

L'AVIA

Y es clar, home de Deu!

L'AVI (*dirigintse ràpid a la font*)

Ja hi posaré remey, donchs!

L'AVIA

Què fas?

L'AVI

Lo millor en semblants cassos! Me faig un bon tip d'aigua!

L'AVIA

Que Deu te fassi bò!—Y donchs, Jaume?

EL JARDINER

Miri: que si arribo a ser un aucell, no la contava pas aquesta. Quina punteria més re-consagrada!

L'AVIA (*que acaba de beure el primer got d'aigua, diu ab admiració*):

Es terra de bons cassadors, Fontalegría!

EL JARDINER (*sublevantse*)

Oh, y encara l'abona, Don Rafel!

L'AVIA

Apa, no us enfadeu! Tenui! Feume el favor de anar a tirar aquesta carta al correu...

(*En Jaume obeeix, rondinaire*)

L'AVI

Ja tornem ab là mateixa? Ets una avia que vals ben be per dugues!

L'AVIA

Quina tristesa demà, Rafel! Es el dia del meu sant y no tindrem ningú a taula! Ni familia,

ni amichs, ni coneguts! Hi som ben bé forasters en aquest poble! Ja ho has vist...

L'AVI

Es que... consideran'tho serenament, potser en Gervasi tenia rahò... Ara ho veig clar!

L'AVIÀ

L'aigua te de deu haver obert els ulls!
(Pausa)

L'AVI (A Donya Marguerida, que fixa els ulls al carrer)

Què hi ha? Que mires?

L'AVIA

M'havia semblat veure el senyor metge que...

(Efectivament, el Metje's dirigeix cap al jardí).

L'AVI

Just! Exactel! Veten aquí un altre que no sab estarse de venir a feros companyia! Y encara'ns queixarem!

METJE (entrant y saludantlos)

M'alegro de trobarlos tan tranquils prenent la frescal! Això vol dir que la cosa...

L'AVI (estornuda)

Etxem!

METJE

Ja ho veig! Vostè s'ha costipat!

L'AVI

No ho cregui! Si van d'allò més bé uns quants estornuts de tant en tant! Descarreguen el cap!

METJE

Aixís deu ser donya Marguerida la que...

L'AVI

Etxem! Etxem! Quina delicià! — Y com anem? Que's conta? Sempre'l veig pensatiu y seriós! No sembla pas fill de Fontalegría, vostè!

METJE

El meu temperament y les meves aficions son d'home de ciutat... Ho confesso! Jo, fins que pugui establirme a Barcelona, no estaré bé enloch... Els pobles no m'atreuen... No m'interessen gens...

(Y afegeix, després d'una pausa:)

Però ab tot això, senyors, encara no sabem qui es el malalt...

L'AVIA *(molt sorpresa:)*

El malalt? Quin malalt?

METJE

O la malalta...

L'AVIA *(més sorpresa encara)*

La malalta?

METJE

O lo que sigui!... Sembla que somniem, tots plegats!

L'AVI

Jo li diré, doctor...

(En aquest precís moment, torna el jardiner y don Rafel li diu:)

Veniu com l'anell al dit! Aquí el tenim el malalt!

METJE

Vos Jaume?

EL JARDINER

Jo?

L'AVI

Pobre home! Miri com l'han posat!
(*Signantli el front*)

METJE

Si tot just fa mitja hora que l'he vist, quan ha portat l'avís de vostès a casa, y no'l tenia pas aquet trench!

L'AVI

Oh, però com que gasta aquest gènit... ja m'ho veyia venir jo que una hora o altra li tocaria el rebre!

(*El Jardiner se fa fonedís. Entra la Rosina, esvalotadament, tota cansada, y tirantse als brassos de l'avia, crida*)

ROSINA

Avia!

L'AVIA

(*Alló que se'n diu morta de sorpresa y sense saber lo que li passa de contenta y emocionada*)

La Rosinal

L'AVI

(*Tambè molt sorprès, se frega els ulls, entre alegre y extranyat*)

Qu'es això? Com s'entén!

ROSINA

Una sorpresa! Una sorpresa que us teníam preparada pel dia del teu sant!

(*Ara arriben, en la mateixa actitud de la Rosina, però més reposades, la Remey y al cap de un instant l'Adela*)

L'AVI

Quina invasió!

REMEY

Avi!

Remey!

L'AVI

L'AVIA

Adela! Benvingudes, filletes! No podeu imaginarvos lo contenta qu'm feu!

ROSINA

Molts recorts del papà!

L'AVIA

Ah, no ha vingut ab vosaltres? Donchs ja ho veig: en Carles haurà pagat la festa!

(Entra en Carles, ab les mans a la butxaca, aborrit, queixós, en constant protesta sorda y formidable)

CARLES

Si, avia, si: tu ho endavines! No se'n poden tenir de germanes solteres!

ROSINA *(rient)*

L'han fet venir per forsa! Elal...

CARLES

No bromegis, Rosina! Es molt trist lo que'm passa!

ROSINA

No me'n parlis! Total per tres o quatre dies...

L'AVIA *(intervenint, molt efectiva)*

O els que siguin! Això ja's discutirà!

CARLES

Ah, no! Elles que fassin lo que vulguin! Lò qu'es un servidor, demà passat se'n torna! No faltaria més!

(Mentrestant l'avi s'haurá dirigit a la font, y omplint vasos d'aigua, els ofereix a les noyes tot dient)

L'ÀVI

Apa, nenes! (*Elles beuen per complàurel*) Y tu, Carles?

CARLES (*bromejant un xich*)

Aquesta deu ser la Font miraculosa que'ns contaves en totes les cartes, oy?

L'ÀVI

La mateixa! Posa bons als malalts y alegra als ensopits com tu! Probahol

CARLES (*llensant l'aigua que l'avi li ofereix*)

No gracies... Jo no hi crech en miracles de aquesta mena!

L'ÀVI

Pitjor per tu, aleshores!

(*Y afegeix dirigintse al metge, que fins ara haurá estant en muda complascencia*)

Y què me'n diu, doctor? Quina impressió li fan les meves netes?

METJE (*saludantles*)

Senyoretetes... Jo no trobo paraules per...

L'ÀVI

No s'hi amoinil! Ja'n trobarà tot sopant!...

METJE

Com diu?

L'ÀVI

Que vostè's queda a sopar! Per xò l'hem fet venir! No ho ha comprès, encara?

METJE

No sé si dech...

L'ÀVI

Ajudeume a convèncel, nenes!

ADELA

Y es clar! N'estarem molt contentes!

ROSINA

Si l'avi ho vol, vosté deu acceptar...

L'AVIA

Apa, anem! Veurà la casa mentrestant!

(Això ho ha dit al metge. Ell, la Rosina y donya Marguerida entren a la casa. En Carles s'ha assegut d'alló més concentrat. Don Rafel, se li acosta y li diu, mostrantli la font)

L'AVI

No't decideixes, Carles?

CARLES *(ab sequedat, casi ab ira)*

Dèixim en pau, també, ab les seves manies!

L'AVI

Uy! Quin mal humor gastem! Has de beure aigua, creume! Si no beus aigua estàs perdut!
(Y desapareix casa endintre)

REMEY

Quina tristesa fa arribar de nits a un poble ahont no hi haviam estat may!

ADELA

Jo ploraria y tot...

CARLES

Prou, noyes. Girem full, si no voleu que'm desesperi y m'entorni a Barcelona a peul!

(Asseyentse vora la font, treu unes fotografies de la butxaca y les besa apassionadament)

REMEY

Quina quietut!

ADELA

Quina fosquetat!

REMEY

Però's respira bé... No ho trobes?

ADELA

Mira quants llumets!...

REMEY

Son les lluernes... aquells animalets que surten en els versos de l'Apeles Mestres...

ADELA

Escolta'ls grills com canten... Y un xiulet, llunyl... y fondo!... eh? molt fondo... — Anemhi?

REMEY

No! Sembla un bosch aquest jardí! Me fa basarda!

(Entra la noya del cafè)

LA NOYA DEL CAFÉ

Bona nit... — Ah!...

(parada al veure les noyes forasteres)

Una servidora venia per...

(indica, ab un geste, el motiu de la visita.)

ADELA

Fassi... Fassi...

(La noya del cafè va a la font. En Carles, que hi seu aprop, la mira, se en sent agradat, y cerca desseguida motiu de conversa. Pausa. Quan ella ha omplert el canti y va per retirar-lo, ell li diu)

CARLES

Vol que l'ajudi?

LA NOYA DEL CAFÉ

Ay! Es molt amable, vostèl

CARLES

Y vostè molt escaienta... Rosalía.

LA NOYA DEL CAFÉ

No me'n dich pas d'això!

CARLES

Donchs com se diu aquest àngel?

LA NOYA DEL CAFÉ

Francisqueta, per servirlo!

CARLES

Encara es més bonich! Sino que a les fos-
es fàcil de confondres...

*(Segueixen parlant baix. Ell, sempre més
insinuant. Ella, sense ferse gens la
esquerpa. De manera que, quan mes
endavant resten sols en escena, els dos
joves ja son amichs. Ara se sent, venint
de la casa, una forta rialla de la Ro-
sina)*

REMEY

Sents com riu, la Rosina?

ADELA

Ella ray! Com que fora del papà no deixa
ningú més a Barcelona!

REMEY

Estés enamorada com nosaltres!...

ADELA

Ja tens rahò, ja!

REMEY

Anem?

ADELA

Passa fresqueta, veritat?

REMEY

Ay, síl...

*(Calmosament, entren a la casa)*CARLES *(rient)*

Es molt graciosa vostè!

LA NOYA DEL CAFÉ

Y vosté no n'es tant!

CARLES

Però'n seré per l'istill! Acabarà trobantmhi...

LA NOYA DEL CAFÉ

Vaja... Sopi de gust...

CARLES

Si vostè'm fes companyía, no li diré que no!

LA NOYA DEL CAFÉ

Uy, que va depressa! Ja's coneix, ja, que acaba de baixar del tren!

CARLES *(atreventse més de lo degut)*

Es que aquets ulls... Aquestes mans...

LA NOYA DEL CAFÉ

Vol que renyim?

CARLES

May de la vida!... Donchs entesos: en havent sopat vindré a pendre cafè...

LA NOYA DEL CAFÉ

Ah, com coneguil...

CARLES

Y ens podem veure?

LA NOYA DEL CAFÉ

Si no s'acluca d'ulls...

CARLES

Els obriré com may! — Fins després, aixe-
rida!

LA NOYA DEL CAFÉ

Si se'n recorda, trapella!

CARLES

Tínch memoria y tinch cor!

*(L'acompanya fins al reixat. Ella desa-
pareix carrer enllà... En Carles diu,
apart, dirigintse cap a la casa, salti-
ronant)*

Es cosa feta! — Oh, y que val un imperil

L'AVI *(sortint casualment de la casa, estornuda)*

Etxem!

CARLES *(molt afectuós)*

Jesús!

L'AVI

Gracies...

CARLES *(ben viu, ben marcat)*

Apa! Que sopem o no sopem, avi?

L'AVI

Vas molt depressa, noy!

CARLES

Es que... tinch ganes de sortir a donar un
volt pel poble!

L'AVI

De nits?

CARLES

Fa més bonich, de nits!

*(Sense ni adonarsen, fa uns discrets salti-
rons)*

L'AVI *(que se'n adona)*

Y ara! Què son aquestes cabrioles?

CARLES

Estich molt content, avil

L'AVI (*ab gran extranyesa*)

Tu?

CARLES

Moltíssim!

L'AVI

Però y per què?

CARLES

Ni jo mateix ho sé! — Saltaria y ballaria!

(Entra a la casa, alegre y determinat)

L'AVI

(Després de rumiar una estona, cercant la explicació del cambi del noy, ara s'adona de la font, pica de mans y crida victoriosament)

Just! Ja ha begut aigua!

TELÓ

SEGON ACTE

ESCENA

El mateix jardí y una altra tarda d'estiu no gaire distant d'aquella del principi de la comedia. Però aquest acte comensa més d'hora que l'anterior y no dona temps a ferse fosch. Tot lo més, cap al final, s'iniciarà una posta de sol suavíssima...

(A l'aixecarse el teló, venen del jardí, tot conversant, la Remey y l'Adela. Oportunament apareix el jardiner que no intervindrà en l'acció fins que s'indiqui)

REMEY

Ens divertim molt, veritat?

ADELA

Potser massa, Remey!

REMEY

Una cosa o altra hem de fer, per passar el temps!

ADELA

Encara falten... falten...

REMEY

Divendres, dissabte, diumenge... cinch dies justos!

ADELA

Y vols dir que vindran?

REMEY

De l'Eusebi, jo ja n'estich segura. En cada carta m'ho promet!

ADELA

També m'ho ha promés l'Enrich... Però els homes...

REMEY

Es que no tindrien perdó de Deú si no vinguessin! Perque ells ja ho saben que si'ns hem volgut quedar a Fontalegría ha estat per la esperança de poder passar junts els tres dies de la festa major!

ADELA

Com que el papà vigila tant a Barcelona!

REMEY

Y els avis son tant bons! L'avia, sobretot, desseguida's fa càrrech de les coses...

(Pausa)

Què escrius Adela?

ADELA

Mira: apunto lo que he fet aquest matí. Me fuig del cap desseguida y després l'Enrich me renya si no li esplico ben detalladament els meus dies...

REMEY

Tot li espriques?

ADELA

Tot.

REMEY

Ben bé tot?

ADELA

Punt per punt. Pensaments, paraules, converses, treballs, diversions, alegries y tristeses; tot!

REMEY

Y may li amagues rès?

ADELA

Quína mania! Però no m'havies dit que tu feyes igual?

REMEY

Oh, d'això'm planyo, noyal!

ADELA

Ara ho comprench! Tens por d'haverte confessat massa bé desde que som aquí!

REMEY

Com que té aquell génit, sabs?—Si, si, tu ves rient!

ADELA

Bé, dòna bé! No t'hi amohinis! Som a fòra... y ja se'n farà càrrech!...

(Entren a la casa, seguint la conversació. Apareix al reixat l'oncle Mateu, ab un canti a la mà)

L'ONCLE MATEU

Se pot entrar?

EL JARDINER

Massa qu'es obert!—Hi teniu mania ab aquesta aigua els del cafè.

L'ONCLE MATEU

Els parroquians n'hi tenen de mania! Y si un hom vol cumplir...

(Acut a la font y omple el canti. Venen, de les profunditats del jardi, l'avi y el pare)

L'AVI

Anirem a donar un volt. Veuràs l'iglesia que es preciosa! Sembla la Catedral! Pujarem al campanar, que casi bé toca als núvols y...

EL PARE

Permètem un moment, y desseguida estich per tu...

(Entra a la casa, mentres l'avi resta esperantlo tot fullejant un diari que s'haurà tret de la butxaca)

L'ONCLE MATEU *(al jardiner)*

Quí es aquest senyor?

EL JARDINER

El fill de Don Ratel. Va arribar ahir de Barcelona y'm sembla que no hi posarà molsa aquí.

L'ONCLE MATEU *(despedintse)*

Vaja, salut.—Com pesa, el maleit!

EL JARDINER

Y per què no envieu la Francisqueta a buscar aigua?

L'ONCLE MATEU

Oh! Prou que vol venir sempre!

EL JARDINER *(molt intencionat)*

Ah, si?... Y donchs?

L'ONCLE MATEU

No sé pas que s'ha fet aquesta tarda! Ha dinat ab quatre esgarrapades, m'ha dit que havia de parlar ab una amiga seva .. y no l'he vista més...

EL JARDINER *(també ben marcat)*

Y son més de les quatre... Ja ho sabeu?

L'ONCLE MATEU

Massa que me'n adono! Quan ella es fòra del cafè, tota la feina pesa sobre meu!

(Y desapareix. El jardiner també's fa fonedís, rondinant com sempre).

EL PARE (*sortint a escena, però parlant ab els de dintre la casa*):

Fassis la vostre voluntat, però consti que'm doneu un disgust!

L'AVI

Ból Ja tornes a predicar?

EL PARE

Es que no me'n sé avenir de que, ab quatre fills que tinch, me n'hagi d'entornar sol a Barcelona!

L'AVI

Però no havíam acordat que's quedaríen tots fins passada la festa major? Y donchs? A que vé l'insistir?

EL PARE

Es que sembla mentida, que'ls hagi entrat aquest deliri per un poblet de mala mort!

L'AVI

No blasfemis, home, no blasfemis!

EL PARE

No sé que hi troben aquí per disfrutarhi aixís!

L'AVI

Hi troben l'alegría! Com que hi es!

EL PARE

De les nenes, encara no m'estrenyaría tant! Son dòcils y a tot s'avenen... Però de'n Carles!

L'AVI

Canta y refila més que tothom! Ja ho has sentit!

EL PARE

Un ciutadà com ell, que quan de tant en tant volíam arribarnos fins al Tibidabo, ja s'esgarrifava tot!

L'AVI

Y ara's passa'l dia corrent per les montanyes! Vès lo que son les coses!

EL PARE

No ho entençh! Vaja, no ho entençh!

(Y van per sortir cap al carrer, quan entra el mestre tot detèrminat).

MESTRE *(un xich confós)*

Ah! Son vostès?

L'AVI

Ahont và tant depressa?

MESTRE *(duptant):*

Venía. . per en Carles! Hem quedat ab en Carles per... per...

L'AVI *(content)*

Per fer una excursió?

MESTRE *(agafantshi)*

Exactel! Una excursió!

L'AVI *(apart al pare)*

Veus lo que't deya? *(Cridant):* Carles! Carles!... —Deu voltar pel jardí... Vostè mateix...

MESTRE

Estiguin bons!

(Desapareixen Don Rafel y el pare. Ve l'avia de la casa seguida de la Rosina).

L'AVIA

Ah! Benvingut senyor mestre! Era vostè que demanava en Carles?

MESTRE

Sí senyora...

L'AVIA

Me sembla que no hi es...

ROSINA (*corrent a comprovarho jardí endintre*)
Ja ho miraré...

MESTRE

Me sab greu que per mi...

L'AVIA

Segui...

MESTRE

Teníam projectada una sortida que... que...
(*Arriben de la casa les primeres notes de la «Marxa real» tocada al piano.*)

L'AVIA

Vés que se'ls ha acudit aral—Nenes!
(*Apareix la Remey. Y el mestre, prescindint ja de l'avia, li diu ab molta animació.*)

MESTRE

No n'hi ha per tant, Remey!

REMEY

Ja te rahó que no s'ho mereix gotal —Prou, Adela! (*calla el piano.*)—Aquestes son hores de venir?

ADELA (*apareixent*)

Ja podíam esperar-lo, havent dinat!

MESTRE

No he pogut de cap manera!

ADELA

Donchs per què ho prometia?

REMEY

Apa, vingui, cansoner, que'l piano l'anyora!

MESTRE (*seguint a les noyes, casa endintre, diu a Donya Marguerida*)

Ab el seu permís...

L'AVIA (*somrient ab indulgencia*)

Sí... Fassi, fassi!

(*Torna la Rosina*).

ROSINA

No's troba enlloch en Carles!

L'AVIA

Tant se vall! Ara ray, que ja es feta la carambola!

ROSINA

De què rius?

L'AVIA

De la meva ignoscencia. Els vells, per poch que'ns distreguem, sempre servim d'escambell als joves. Es veritat que nosaltres tenim més esperiencia. Però s'ha de confessar que vosaltres ens guanyeu en picardia!

ROSINA

No t'entenç...

L'AVIA

Però'm dones la rahò sense adonarten!

ROSINA

Jo?

L'AVIA

Y els altres... Y les altres...

ROSINA

Sembla una endavinalla això!

L'AVIA (*rient de nou*)

Totes fossin tant senzilles!

ROSINA

Estàs molt contenta, avuy!

L'AVIA

Y cada día desde que sou aquí vosaltres...

Vès si n'estich, que fins en Rafel se pensa que ja he begut aigua!

ROSINA

Y es cert que n'has beguda?

L'AVIA

Sí. De la mateixa bona aigua que tu comences a beure, però canalisada de una altra manera. Cada edat té les seves exigencies... y els seus amors... No ho sabíes?

ROSINA (*baixant els ulls*)

Avia...

L'AVIA (*ab molta intenció y tendresa*)

Rosina... Som a Fontalegría, veritat?

ROSINA

Jo bé m'ho penso, avia...

L'AVIA

Y jo n'estich ben certa, nena...—Mira: aquí'l tenim! Es un bon minyó... y ha sabut triar, el dolent! (*Besantla*). No diguis rès! Ja veuràs com ell també la buscarà per taules...

ROSINA

El què?

L'AVIA

La carambola, dònal

(*Ha entrat el metge*)

METGE

Ah! Son vostès?

L'AVIA

L'estranya de trobarnos?

METGE

La veritat... No'm creya pas...

L'AVIA

Ja ho veig! Com que vostè venia per en Carles!

METGE (*agafantshi*)

En Carles?... Ah, sí! Just!

L'AVIA (*encaminantse jardí endins, fa tres grans crits*)

Carles! Carles! Carles!

METGE

No's molesti, senyora!

L'AVIA

Dèixim fer, home; dèixim fer!

(*Y afegeix apart, tot desapareixent*)

Gracies a Déu que, una vegada a la vida, m'hauràn trobat previnguda!

ROSINA

Ens deixa sols...

METGE

Soch molt desgraciat, Rosina!

ROSINA

Y ara!

METGE

Mes desgraciat de lo que vostè's figura.

ROSINA

Parli! No'm fassi estar ab angunia!

METGE

Sab els meus projectes d'establirme a Barcelona? Sab el meu somni daurat de tota la vida?

ROSINA

Digui...

METGE

Ha estat apunt de fracassar... Fracassaria,
si la meva decissió no fos irrevocable!

ROSINA

Per què fracassaria?

METGE

La mamà... vostè la coneix, veritat? Aque-
lla vella tant velleta...

ROSINA

Y tant simpàtica...

METGE

Tot lo que vulgui. Però es filla de Fonta-
legría.

ROSINA

Ja ho entench! Com l'avi Rafel! Y no's vol
moure del poble, ella tampoch!

METGE

No pot imaginar-se com s'ha prèns la meva
resolució! Plora en silenci tot el dia y parla
talment com si ja s'anyorés... No sé pas com
consolar-la!

ROSINA

Pobra senyora!

METGE

Vosté la plany?

ROSINA

Y vosté no?

METGE

Fins a cert punt. El trobo molt respectable
aquest amor al poble ahont s'ha nascut, però
em sembla que no val la pena, per ell, de sa-
crificar el pervindre de un fill...

ROSINA

Y com ho sab vostè que el seu pervindre es a Barcelona?

METGE

Abans, ho coneixia per una veu secreta que de tant en tant m'ho avisava... Però de un quant temps ensà, desde que la conech a vostè, aquesta veu s'ha fet més forta, més irresistible y ara...

ROSINA

Què, ara?

METGE

Ara comprench que'm fora la mort quedar-me aquí! Que, necessàriament, haig d'anar-men a ciutat!

ROSINA

Y la seva mamà?

METGE

Si'm vol acompanyar, n'estaré molt satisfet. De lo contrari...

ROSINA

De lo contrari, què?

METGE

Rés. Que's quedi al poble, si voll

ROSINA

Tota sola?... Tant vella?... No! Vostè no ho farà pas això que diu!

METGE

Hi estich resolt, Rosina.

ROSINA

Fora tenir mal cor!

METGE

Però no m'havia aconcellat vostè mateixa que...

ROSINA

Promètim que no ho farà!

*(Remor que vé de la casa. Estàn a pun)
d'aparèixer els personatges que hi sont*

METGE

Estigui bona... Vé tota aquella colla y no voldria trobarmhi...

ROSINA

No se'n vagi, encara... Hem de parlarne d'això!

METGE

Ja tornaré... Paraula!—Però sab Rosina que es molt fàcil donar bons concells y exigir promeses als altres per...

ROSINA

Acabi!

METGE

Per després emprendre'l vol y oblidarse de tot?

ROSINA

Claudil En quin concepte'm té! Tant egoista'm creu?

*(Ell no contesta... Pausa. Ella afegeix,
com dolorida y suplicant):*

Claudil...

METGE *(murmura):*

Perdó, Rosina!.. Dupto! sufreiro, y no sé lo que'm dich!

(Y surt ràpidament).

ROSINA (*per sí mateixa, veyentlo marxar tant entristit*):

Pobre xicot!...

(*Després, aixís que comensa la escena següent, la Rosina, sense intervenirhi per res, se fa fonedissa casa endintre. Apareix el mestre seguit de l'Adela y la Remey*).

MESTRE

No'm recordo de rèsl No tinch memorial!

REMEY

Donchs haurà de tenir cames!

MESTRE

Això ray! Ab un salt soch a casa y triaré els papers!

(*Venint del jardí, entra l'Hereu Planes ab una gran tela que porta a ensenyar a les noyes.*)

REMEY (*a l'hereu Planes*)

Ja l'ha acabat el quadro?

L'HEREU PLANES

Què'ls ne sembla? N'estarà content, Don Rafel, d'aques tros de jardí?

ADELA

Y el meu retrato? Recordi que m'ha promés pintarlo desseguida?

L'HEREU PLANES

Vol que'l comensem ara mateix?

ADELA

Y per què no?

L'HEREU PLANES

Donchs m'arribo fins a casa y portaré la tela!

ÈL MESTRE (*que estava enraonant apart ab la Remey, quan l'hereu li passa pel costat*):
Ahont vas?

L'HEREU PLANES

Per feinal

MESTRE

T'acompanyol

REMEY (*al mestre*)

Y ja cal que l'esculleixi bé el programa del concert!

L'HEREU PLANES

Posahi uns quants balls, per tornal

REMEY (*pícant de mans*)

Això mateix!

L'HEREU PLANES

Veus? Ja vaig fent partidaris!

ADELA

Bé hem de celebrarla la vinguda del papà!
N'estarà molt content de vèurens divertir!

REMEY (*com qui té una gran pensada*)

Y si's quedessin a sopar avuy?

MESTRE

Fora massa!

REMEY

No s'admeten excuses!

ADELA

Y en havent sopat, vinga música altra vegada!

L'HEREU PLANES

Fins que claregi!

ADELA (*rient*)

Perdulari!

REMEY (*saltant ja*)

Ballarem, Adela, ballarem!

MESTRE

Li comprometo un vals desde arat

REMEY

No me'n sabré sortir!

MESTRE (*cantantne entre dents un de ben airós*)
 Probemho?

REMEY (*deixantse temptar*)

Ja està dit!

L'HEREU PLANES (*a Adela*)

Y nosaltres? No se'n dona vergonya?

ADELA

Me rodaria el cap!

L'HEREU PLANES

Acluquis d'ulls!...

(Unes quantes voltes de vals, fins que dona Marguerida, tornant del jardí, els sorprén y crida)

L'AVIA

Quin terratrèmol! Que us agafen sovint aquets rampells?

ADELA (*al seu ballador*)

Prou! Prou!... Tot volta, veu? Tot volta!

L'HEREU PLANES

Y aquest parell més que ningú!

ADELA (*al mestre*)

Oh, si els nens el veyessin!

MESTRE (*parant de ballar en sech, com atinanthi*)

Ay, té rahó que soch mestre d'estudi! Ja no me'n recordava!

L'HEREU PLANES

Estiguin bones!

ADELA

Arreveure!

REMEY

Y sobretot, no tardin gaire!

(Se despedeixen, ab molta animació, l'hereu Planes y el mestre. Pausa)

REMEY

Ay, qu'estich cansada!

L'AVIA

En què quedem? Som a Fontalegría o som a Xauxa?

REMEY

No ho sabs, avia? Soparàn ab nosaltres!

L'AVIA

Però nenes! Nenes! Qui us ha donat permís?
Qui...

(Passa el carter y diu, entregant les cartes a les noyes)

EL CARTER

El carter!

ADELA

Gracies a Deu!

REMEY

Dònam la meva! Cuita!

ADELA

Quina pressa!

REMEY

Es que ja comensava a estar ab angunia!

L'AVIA

Sí, be prou que's coneix! No t'hi escarrassis!

Ah, si l'autor d'aquesta carta l'hagués poguda veure l'angunia que passaves!...

REMEY

No cridis el mal temps ara que estich contenta!

(Pausa. Les noyes, distretes ab les cartes que han rebut, van per desaparèixer)

L'AVIA

Be, y ahont aneu? Se pot saber?

REMEY *(fentse fodedissa cap al jardí)*

Què'm dirà?

L'AVIA

No'm mereixo contesta?

ADÈLA *(desapareixent casa endintre)*

Pensa en mi?

L'AVIA *(aixis que elles son fora)*

Alsa, nenes! D'aixó si que se'n diu aprofitar la estona...

(Al restar sola Donya Marguerida, arriba, venint del carrer, el ressó de unes grans baralles. Son en Gervasi y l'oncle Mateu que entraràn al jardí quan s'indiqui)

GERVASI

No hi vuy entrar!

L'ONCLE MATEU

M'heu d'obeir!

GERVASI

Me'n varen treure d'aquesta casa!

L'ONCLE MATEU *(donantli una empenta y fentlo entrar)*

Donchs jo us hi tornaré, si us plau per forsal

(Y encarantlo ab l'avia, afegeix:)

Aquí'l té'l personatge! Apa, repetiules les paraules que m'acabeu de dir!

L'AVIA

Però què son aquets crits? Què passa?

L'ONCLE MATEU

Res... Aquest poca-solta, que no sè que s'empatolla de la meva neboda y del parent de vostés!

L'AVIA

De'n Carles?

L'ONCLE MATEU

Se porten voluntat! Qui ho nega! Però d'aixó a lo que vos suposeu, hi ha molta diferencia.

GERVASI

Jo no suposo rès!

L'ONCLE MATEU

Ha dit que els acaba de veure, festejant, pels afores del poble y que...

L'AVIA

Sou venjatiu, Gervasi!

L'ONCLE MATEU

A la meva neboda! Oh! Si fos cert la mataría!

L'AVIA

Per compassió, calleu!

L'ONCLE MATEU

Fora capàs de matarlos á tots dos, senyora Marguerida!

L'AVIA

Me feu esgarrifar! Tota tremolo!

GERVASI (*disposantse a sortir d'escena*)

Aquesta no es manera de tractar certes questions!

L'ONCLE MATEU (*exaltantse*)

A cops de puny se tracten bé!

GERVASI

No'm fan por les amenasses! Ja'ns veurem!

L'ONCLE MATEU

Allà hont volgueu, covart! Però no fugiu!

GERVASI (*fugint d'una correguda*)

No hi vuy tractes ab ximplés!

L'ONCLE MATEU (*empaitantlo*)

Me les pagareu totes! — Ah! si puch atraparvos!

(*Desapareixen movent gran alborot*)

L'AVIA (*després de uns instants de indecisió, crida*)

Jaumel Jaumel

EL JARDINER (*apareixent*)

Demana, la senyora?

L'AVIA

En Carles! Depréssa! Que vingui derseguida en Carles!

EL JARDINER

Uy! Qui sab ahont para el senyoret! No se l'ha vist en tota la tarda!

L'AVIA (*esgarrifada*)

Reina Santíssima!

(*El jardiner se'n torna a la seva obligació. Ve la Remey, ab uns grans plors*)

REMEY

Ay pobreta de mí! Ay que'l cor ja m'ho de-
yal... Avia!

*(y's llença al coll de l'avia, feta una mar
de llàgrimes)*

L'AVIA

Remey! Qu'es aquest desconsol?

REMEY

No m'estima l'Eusebil! No m'estima!

L'AVIA

Però per què? Quins motius té?

REMEY

Llegeix la carta...

(entregantli l'escrit que acaba de rebre)

L'AVIA *(llegint)*

«Te creya més formal. Y ja que passes tant
bé l'estona ab l'aixam de pinta-mones y mú-
sichs d'envelat que freqüenta la casa dels teus
avis, no comtis pas ab mi per la festa major!»

*(Ara apareix l'Adela en la mateixa acti-
tut que la seva germana)*

ADELA

M'ha fet mal el dolent! Jo no'l perdono!

L'AVIA

Bò! Ja tenim aquí a l'altra Magdalena!

ADELA

Me diu capet de cascabells! Me diu ingrata!
No respecta a ningú! Llegeix! Llegeix!

L'AVIA

Me fareu tornar boja, entre tots!

ADELA (llegint entre sanglots)

«No'm creya que a Fontalegría passessin

aquestes coses!... Y sembla mentida que els teus avis hagin tingut el poch enteniment de consentirles!»

L'AVIA

Vaja, gracies! — Però com ho saben ells lo que passa a casa nostra?

ADELA

Tot els ho confessem! Ells ho volien y...

L'AVIA

Donchs aixís no us queixeu! Us està be per tontes!

REMEY (*ab nou esclat de llàgrimes*)

Ay el cap! Ay el cor!

ADELA (*llegint*)

«Per mi Fontalegría ha estat font de tristesa.»

REMEY

Ay! Y per mi també!

ADELA

Jo no'ls perdono!

REMEY

«Si no vols que renyim, torna desseguida a Barcelona!»

ADELA

Ah, no! De cap manera! Jo no'm moch! No ens hem de moure!

REMEY

Vols dir?

ADELA

Per dignitat! Per punt hem de quedarnos!

REMEY

Y si ells no venen...

ADELA (*acabant la frase*)

...Els hem de demostrar que tampoch ens fan cap falfa!

L'AVIA

Sou molt valentes! — Torres mes altes han caigut!

ADELA

Dèixans fer! Aquesta nit comensarà la gran venjansa!

REMEY

Cantarem! Ballarem!

ADELA

Y vindrà el mestre, noya!

REMEY

Y l'Hereu Planes.

ADELA

Visca la llibertat!

REMEY

Y l'alegría!

ADELA

Quina broma's prepara!

REMEY

Quina gresca!

ADELA

Quin...

(*Y s'interromp, perque les llágrimes li acuden als ulls*)

L'AVIA (*que segueix observantles*)

Les torres ja trontellen...

REMEY (*Desfentse en plors*)

Si... Ens divertirem molt!

ADELA (*imitantla*)

Moltíssim!

L'AVIA

Cataplum! Ja son a terra!

(*Tornen de passeig l'avi y el pare*)

L'AVI

Marxa demà al matí!

EL PARE

Ah, no, impossible! Es urgent, ja ho has vist! Faig falta a Barcelona y,..

L'AVIA

Ens deixes Agustí?

EL PARE

Per forsal Llegeix el telegrama! Me l'acaben de donar a l'estació!

L'AVIA (*després de llegirlo*)

Donchs ja cal que t'afanyis, si vols agafar l'últim tren!

REMEY (*sospirant fodament*)

Ay, papà!

EL PARE

Que tens Remey?

REMEY

Que si vols vinch ab tu.

EL PARE

Gracies a Deu que no hauré d'anarmen soll!

ADELA (*animantse sobtadament*)

Si, papà, sí! Te farem companyia!—Avia!
Me'n vaig a Barcelona! (*Ab un gran plor*)

L'AVIA

Bé, dòna, bé! No has de plorar per xò!

L'AVI (*estranyat de veure les noyes decidides a deixar Fontalegría*)

Però nenes, què teniu?

ADELA (*disposantse a entrar a la casa*)

Desseguida estem llestes!

L'AVI

Es un desvari això!

EL PARE

Ah! Tu també vens, Adela?

L'AVI

Potser no us proba l'aigua d'aquesta font?

ADELA

Això meteix!

REMEY

No'ns proba!

L'AVI

Donchs sou el primer cas!... Es ben estrany que...

(*Y desapareix darrera d'elles*)

L'AVIA

Quina desfeta!

(*Pausa. Entra en Carles, venint del carrer y xiulant entre dents. L'avia, aixís que'l veu, li crida*)

L'AVIA

Carles! D'ahont surts? Contesta!

CARLES

Ja t'han xiulat les orelles, els xerraires!

L'AVIA

No sabs el disgust de mort que prepares al teu avi?

CARLES

Ah, no li diguis pas! Sobre tot no li diguis!

L'AVIA

De tu depèn... Ahont heu anat ab... ella?

CARLES (*arrontsantse d'espatlles*)

Mira: a voltarla!

L'AVIA

Me desconcertes! Devegades no sé si parlo ab un malvat o ab una criatura!

CARLES

No soch ni una cosa ní l'altra.

L'AVIA

Donchs dígam la veritat. Quina intenció hi tens ab la Francisqueta?

CARLES

Ferhi broma! Y com qu'ella l'accepta...

L'AVIA

Y no ha passat res més? Res que pugui avergonyirte?

CARLES

Ah, no! Ella tindrà poch seny, però es una bona noya.

L'AVIA

M'ho promets?

CARLES

Vols que t'ho juri?

L'AVIA

No n'hi haurà necessitat...

(*El pare apareix, venint de la casa*).

EL PARE

S'ha sentit xiular el tren!

L'AVIA

Agustí! Escolta. Sabs que m'està dient en Carles? Que vol venir ab vosaltres!

EL PARE (*sorprés*)

Tu també?

CARLES (*desconcertat*)

Però si jo...

L'AVIA (*li diu apart*)

Carles! Per forsa! Sino, tot ho sabrà el teu avil!

EL PARE

Corre a arreglarte, donchs! Vas tant poch curiós!

L'AVIA

Això ray! Demà mateix tindreu la roba a casa.

CARLES (*protestant dissimuladament*)

Però pel viatge...

L'AVIA

Ja fas prou goig, si tens tan tranquila la consciència—Vés!

CARLES (*entrant a la casa*)

Maliatsiga! Ara que tot anava bé!

ROSINA (*sortint de la casa, crida*):

Avial!

L'AVIA

Rosina!

ROSINA

Qu'es això? Vols que me'n vagi jo també?

L'AVIA

Tu no, filleta! T'anyoràriam molt... y ens nayoràries massa!

REMEY (*sortint de la casa, després de la seva germana*)

Apa! Que farem tard!

EL PARE

No pas per culpa meva!

L'AVIA

Ja us acompanyarem a la estació!

EL JARDINER (*que, poch abans haurà entrat a escena, ara intervé en el diàlech*)

Y si'm necessiten per alguna cosa...

L'AVIA

Guardeu la casa mentrestant...

ADELA (*venint atrafegada de la casa, diu a en Carles que la segueix*):

Ens escaparà el tren!

CARLES

No tindrem tanta sort!

EL PARE

Esteu apunt?

L'AVIA

Quina colla!

EL PARE

Devegades per poch y altres per massa!

(Desapareixen tots ab molta animació. Y ara surt Don Rafel, tot pensatiu y encogit. Atravessa l'escena, diu lo que està marcat y se'n va darrera dels altres personalges):

L'AVI

No ho entench... no ho entench... Per mí l'han embruixada aquesta font!... Ningú m'ho treu del cap... L'han embruixada!

(Pausa. Resta en escena el jardiner. Al cap de una bona estona, se veu aparèixer l'hereu Planes).

L'HEREU PLANES *(com si encara hi fossin les noyes, diu):*

Aquí'm tenen ab la tela...— Ah! No son aquí?

(Y prepara la tela que ha portat, per comensar la feina)

Aprofitem el temps..

EL JARDINER *(plantant seli davant)*

Bé! Que'm vol pintar o no'm vol pintar?

L'HEREU PLANES

Home! Veurem! No deixeu de ser una figura interessant!

EL JARDINER

De primeral! No'n trobarà cap mes en tot el poble!

L'HEREU PLANES

Quan acabi aquest retrato potser. .

EL JARDINER

Quin retrato?

L'HEREU PLANES

El de la senyoreta Adela...

EL JARDINER

Ah!... Te rahó! Y ja cal que s'hi fixi forsa, sent? Fíxishi! Fíxishi!... y esperis assegut!

(Desapareix jardí endintre, tot rient per sota'l nas. Pausa. Apareixen al carrer el Mestre y el Canari).

MESTRE *(al Canari qu'es resisteix)*

Ja pots entrar... Son molt amables...

EL CANARI (*encongít y recelós*)
Jo't giraré les solfes...

MESTRE

Y de passada cantaràs. Entesos.

L'HEREU PLANES

Ah, portes el Canari?

MESTRE

Be l'hem d'ensinistrar! És el xicot més ambiciós de Fontalegría, vol cantar al Liceu un dia d'aquets y no s'atreveix ni a piular davant de tres persones reunides...

EL CANARI

Les noyes m'atorrollen. No puch ferhi més.

L'HEREU PLANES

Per xò mateix. Que un dia o' altre has de comensar a perdre la por.

EL CANARI (*al mestre*)

Jo't giraré les solfes, ja t'ho he dit!

L'HEREU PLANES

Y salta y balla y fes tot lo que's presenti y al cap d'avall, ab la mateixa arrencada, molt serà que no surti una cansól

EL CANARI

Si decàs ha de venir ben natural...

MESTRE

Tant natural com vulguis.....— Anem.....
Deuen ser per allà dintre y...

EL CANARI (*esverantse de sobte*)

Ah, son per allà dintre?

MESTRE

Anem!

EL CANARI (*resistinsse encara*)

Però...

MESTRE

Déixat d'escrúpols, ara!

EL CANARI

Veuràs... Jo't giraré les solfes y rès més!

(El mestre y el Canari desapareixen casa endintre. Desseguida arriben les primeres notes d'una cansó d'aire popular que cantarà el Canari acompanyat al piano pel mestre. Pausa. Entra el metge, venint del carrer.)

METJE (*a l'hereu Planes*)

Ola, noy!

L'HEREU PLANES

Ja has avisat a casa? — Per que suposo que tu també hi seràs a la festa!

METGE

Quína festa?

L'HEREU PLANES

La que hem organitzat per aquesta nit...
— Com que sopem aquí... sabs?

METGE

Es la primera notícia...

(y's dirigeix a la casa)

L'HEREU PLANES

Ahont vas, ara?

METGE

Me convindria veure a... la senyora.

L'HEREU PLANES

No n'hi ha cap de dòna per allà dins.

METGE

Com ho sabs?

L'HEREU PLANES

No sents cantar el Canari? Donchs no falla!

METGE

Aixis ja sé el camí...

(y va per desaparèixer jardí endintre)

L'HEREU PLANES

Y si veus a la Adela, fesme el favor de dirli que fa mitja hora que l'estich esperant... Després no tindrem llum y's queixarà!

METGE

Seràs servit.

L'HEREU PLANES

Moltes gracies ..

(Pausa. Ha restat sol, altra vegada, l'hereu Planes. El Canari segueix ab la cansó. Torna don Rafel, entristit y cavilós y comensa a passejarse amunt y avall. De tant en tant s'atura, filosoficament, a contemplar la font.)

L'AVI

No me'n puch avenir! No m'ho esplico!

L'HEREU PLANES

El veig molt cap-ficat, don Rafel!

L'AVI

Es que tinch motius per estarhol

L'HEREU PLANES

Ab aquesta agua a tret?

L'AVI

Si justament de l'agua'm queixo!

L'HEREU PLANES

Y donchs? Ja no funciona bé?

L'AVI

Si, rigui, rigui! Sab les meves netes?

L'HEREU PLANES

Si senyor.

L'AVI

Donchs ja son fora.

(Apareix el mestre, seguit del Canari, a la porta de la casa.)

L'HEREU PLANES

Com s'enten?

L'AVI

Que ja qui sab ahont paren! Si no hi ha novetat, a les vuit del vespre arribaràn a Barcelona!

L'HEREU PLANES

Vosté somnía!

L'AVI

Tant de bó!

L'HEREU PLANES *(al mestre)*

Tu! Sents que diu Don Rafel?

MESTRE

Es impossible! Bé s'haurien despedit, si res més no!

L'AVI

Ja m'han encarregat que'ls demanés disculpa! Han marxat tan sobtades que... francament... no han tingut temps per rés...

MESTRE

Ja està vist! S'han rigut de nosaltres!

L'HEREU PLANES

Es una burla indigna, tant mateix!

(y recull els objectes de pintar)

MESTRE

Y que'n faig ara del bè de Deu de solfes que he portat?

L'AVI

Tant bè que estàvam! Tant que hi ajudaven elles a la animació d'aquesta casa!... Sort que, —segons m'han dit,—vostés avuy se queden a sopar y...

L'HEREU PLANES

No se'n refihi massa de nosaltres!

MESTRE

Tambè'ns ha sortit feina de trascantó!

(Entra el metge, venint del jardí)

METJE

Tampoch son pel jardí... No sé ahont trobarles!

L'HEREU PLANES *(rient)*

Un altre que juga a fet!

MESTRE

Ja has mirat sota les cols?

L'HEREU PLANES

Passiho be Don Rafell!

MESTRE

Y si va a Barcelona, donguelshi moltes expressions a les seves netes!

L'AVI

Però senyors...

L'HEREU PLANES

Prou brometa!—Estigui bó!

MESTRE

Conservarshil—Anem, Canari!

EL CANARI (*seguintlos*)

Justament quan tenia la arrencadal

(*Y surt darrera d'ells, tot cantant els últims versos de la cansó d'abans. Pausa. El metge, no sabent lo que li passa, haurá restat. Don Rafel, casi ab les llágrimes als ulls, murmura:*)

L'AVI

Me l'han enmetzinada aquesta font! Me le han enmetzinadal

METJE (*perduda l'esma, s'atreveix encara a preguntar a Don Rafel:*)

Donchs... son fora les noyes?

L'AVI

Ja ho veu! Prou pena'n tinch!

METJE (*per si mateix*)

No m'ho hauría pensat may d'ella!...

(*Y aclaparat, va per sortir d'escena*)

L'AVI

Però... també ens deixa vosté?

METJE

Què vol que hi fassi aquí? (*Y afegeix apart*)
—Bàh! Una altra ilusió desvanescuda!

(*Tornant de la estació, arriben l'avia y la Rosina. El metge, aixís que les veu, crida plé de sorpresa y alegría*)

Rosina!

ROSINA

Claudi!

METGE (*no sabentsen avenir*)

Però es vosté, Rosina? No m'enganyen els ulls?

L'AVIA

Ja ho veu: ella, que tenia anomenada de ser la més Barcelonina de totes les noyes, ha resolt quedar-se al poble ..

METGE (*apart a la Rosina y estrenyentli la ma*)
Gracies... Gracies...

ROSINA

N'està content?

METGE

De tantes coses com voldria dirli, no sé per quina comensar!

ROSINA

Ab una que me'n digui quedaré satisfeta...

METGE

Que l'estimo!

ROSINA

Aquesta li perdono perquè... ja la sabia...
—Ecolti, Claudi: estarà tant contenta com nosaltres la mamà de vostè?

METGE

Li prometo, Rosina.

ROSINA

Ara soch jo que li dich gracies...

(Segueixen parlant baix. Don Rafel s'ha assegut vora la font, pensatiu y plorós y aixís el sobta donya Marguerida quan li diu)

L'AVIA

No sembles el mateix! Què't passa?

L'AVI

Tothom fuig... Tothom enç deixa...

L'AVIA

Però ara som els que hem de ser...

(signant la parella enamorada)

Fixathil

L'AVI *(animantse un xich)*

Vols dir?

L'AVIA

Ja veuràs com, d'aquí endavant, aquest poble serà per tots nosaltres lo que havia estat per tu... — Fills meus!

ROSINA

Avia...

METGE

Senyora...

L'AVIA

Estimeuvos! Que amor es font de alegrial

(L'avi, mentrestant, corra a la font, ompla un vas d'aigua y beu... L'esperansa es renovada)

TELÒ

OBSERVACIÓ

L'autor prega a tots els que vulguin representar aquesta obra que, abans de posarla en estudi, esmenin les errades d'impresma y fassin les adicions que ja s'indiquen en el lloch corresponent d'aquest exemplar.

ERRADES MÉS IMPORTANTS

<u>Pàgina</u>	<u>Ratlla</u>	<u>Diu</u>	<u>Deu dir</u>
23	30	Ja'ls <i>anaràs</i> ve- yent!	Ja'ls <i>aniràs</i> veyent!
31	2	que ja'ls fet una mica	que ja'ls <i>he</i> fet una mica
45	10	<i>intersssen</i> gens...	<i>interessen</i> gens...

Les altres errades que podessin haverhi en aquesta edició, seràn fàcilment esmenades pel bon criteri dels llegidors.

OBRES DEL AUTOR

Pessetes

La morta. Quadro dramàtic. . . .	1
Boca d'infern. Monòlech. . . .	0'50
Claror de posta. Quadro dramàtic	1
Comedia d'amor. Dos actes. . . .	1'50
La guinéu. Pàs de comedia. . . .	1
L'encís dels divuit anys. Comedia	1
El mestre. Comedia lírica. Tres actes. Música de l'Enrich Mo- rera	2
La familia Rocamora. Drama en quatre jornades.	2
Flors y Violes. Dos actes de come- dia.	1'50
Senyor Ruch, Mestre de estudi. Novela pueril ab ilustracions d'en Cornet (Biblioteca «Patufet») . . .	1
Fontalegria. Dos actes de comedia.	1'50

BIBLIOTECA "DE TOTS COLORS"

	<u>Pessetes</u>
<i>La llàntia del odi</i> , tragedia en quatre actes, per Gabriele d'Annunzio.	2
<i>La fortuna boja</i> , comedia en quatre actes, per Joseph Morató.	2
<i>Papà ministre</i> , drama en tres actes, per Gerolamo Rovetta.	2
<i>¡Por!</i> comedia en un acte, per Felix Duquesnel. (agotada).	50
<i>Els mestres contistes</i> . Volum primer.	1
<i>La campana submergida</i> , rondalla escènica en cinch actes, per Gerhart Hauptmann.	2
<i>Les ales de cera</i> , comedia en dos actes, per Manel Folch y Torres.	1 50
<i>Cor delator</i> , monòlech, per Edgar Poe.	25
<i>L'assumpció de Hannele Mattern</i> , drama d'ensomni en dos actes, per Gerhart Hauptmann.	1 50
<i>Els pobres menestrals</i> , obra en tres actes, per Adrià Gual.	2
<i>Els mestres contistes</i> , Volum segón.	1
<i>Els picarols</i> , rondalla de l'Alsacia en tres actes, per Erckmann-Chatrian.	2
<i>Juventut de Princep</i> , comedia en cinch actes, per Wilhelm Meyer Forster.	2
<i>Gent d'ara</i> , comedia en dos actes, per Eduard Coca y Vallmajor.	1 50
<i>Un cop de vent</i> , pas de comedia per Joseph Morató.	50
<i>Cavalleria Rusticana</i> , Escenes sicilianes, per G. Verga.	75

<i>Rosa Bernd</i> , drama en cinch actes, per Gerhart Hauptmann.	2
<i>L'honor</i> , topo en un acte, per Apeles Mestres.	50
<i>Els mestres contistes</i> . Volum tercer . . .	1
<i>La familia Rocamora</i> , drama en quatre jornades, per Pompeu Crehuet.	2
<i>Un joch de cartes o Memorialistes ab lletra menuda</i> , sainet en un acte, per Manel Folch y Torres.	75
<i>El pobre Enrich</i> , llegenda germànica en cinch actes, per Gerhart Hauptmann.	2
<i>La morta</i> , quadro dramàtich, per Pompeu Crehuet.	1
<i>L'enrenou del poble</i> , quadro de costums en un acte, per Felip Palma.	75
<i>El comensar de les coses</i> , comedia en quatre actes, per Joseph Morató.	2
<i>Llibre del actor</i> , per J. Ferràn Torras.	1
<i>Flames en l'ombra</i> , drama en tres actes, per A. Butti.	2
<i>Les precioses ridícules</i> , comedia en un acte, per Molière.	1
<i>Drama d'humils</i> , un acte, per J. Puig y Ferreter.	1
<i>Nit de neu</i> , drama en un acte, per Robert Bracco.	1
<i>Pèl de Panotxa</i> , obra en un acte, per Jules Renard	
<i>L'Agricultor de Xicago</i> , comedia en dos actes, per Gabriel Timmory	1 50
<i>Gaxiel</i> , poema lírich - dramàtich en un acte, per Apeles Mestres.	1
<i>Les angunies del repòs</i> , comedia en tres actes, per Joseph Morató.	2
<i>Edip Rey</i> , tragedia de Sòfocles.	2

<i>El malalt imaginari</i> , comedia en tres actes, de Molière	2
<i>Flors y Violes</i> , dos actes de comedia, per Pompeu Crehuet.	1 50
<i>Les arrels</i> , drama en tres actes, de Joseph Morató	2
<i>La Cort de Lluís XIV</i> , drama històrich en cinch actes, de Victorià Sardou.	2
<i>La Rondalla del Amor</i> , Trilogia, de l'Apeles Mestres.	1
<i>Les bessones</i> , quadro de comedia, den Florenci Cornet.	75
<i>Reixes enfora</i> , drama en tres actes, den Manel Folch y Torres	2
<i>Scherzo</i> , comedia en un acte, de J. Pous y Pagés	75
<i>May se fa tard si el cor es jove</i> , comedia en tres actes de l'Avelí Artís y Balaguer	2
<i>L'únich consol</i> , drama per R. Suriñach Senties	1
<i>Un retrat</i> , drama escrit en Esperanto, per Nadina Kolowrat	75
<i>Fontalegría</i> , dos actes de comedia, per Pompeu Crehuet	1 50

